A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

Քաղաքացիական Ծառայություն՝

եվրոպականացում, արդիականացում, ժողովրդավարացում:

Ինչպե՞ս

Ֆրանսիսկո Կարդոնա

ՏՀԶԿ, Sigma Ծրագիր

© OECD

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

ԵՄ անդամակցության չափանիշներըէ սահմանված ԵՄ խորհրդի կողմից

- **Կոպենհագեն 93**՝ ժողովրդավարություն և իրավունքի գերակայություն երաշխավորող հաստատություններ
- **Մադրիդ 95**՝ ԵՄ օրենքն արդյունավետ կիրառելու համար ԵՄ օրենսդրության և ներքին վարչական ու դատական կառույցների փոխադրում
- **Լյուքսեմբուրգ 97**՝ հաստատությունների գործնառական կարողությունը պետք է ուժեղացվի
- **Հելսինկի 99**՝ թեկնածուները պետք է կիսեն համաձայնագրերով սահմանված ԵՄ արժեքներն ու նպատակները

© OECD

Սկզբունքներ

MS-ում ղեկավարող վարչարարություններ (եվրոպական վարչական տարածք)

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

- **Իրավունքի գերակայություն**` վարչական գործողությունների և որոշումների իրավական որոշակիություն: Օրինականություն, ի հակասություն կամայականության: Հարգանք օրինական ակնկալիքների հանդեպ:
- **Բացություն/թափանցիկություն`** նպատակաուղղված ապահովելու վարչական գործընթացների և արդյունքների մանրամասն ուսումնասիրումը ու դրանց համապատասխանումը նախորոշված կանոններին:
- **Հաշվետվողականություն`** պետական կառավարումը այլ վարչական, օրենսդիր և և դատական մարմիններին: Նպատակաուղղված ապահովելու համապատասխանությունը իրավունքի գերակայության հետ:
- **Արդյունավետություն** հանրային ռեսուրսների օգտագործման հարցում և **արդյունավետություն** օրենսդրությամբ սահմանված քաղաքականության նպատակները և օրենսդրությունը կիրառելիս

© OECD

Քաղաքացիական Ծառայության Իրավունքը Վարչական Իրավունք է

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

- Քաղաքացիական ծառայողները սահմանադրական դերակատարում ունեցող մասնագետներ են, քանի որ նրանք պետք է պահեն և պաշտպանեն EAS սկզբունքները, որպես իրենց առաջին և ամենակարևոր պարտականություն
- Նրանց կարգավիճակը պետք է կարգավորվի և բավարար պաշտպանված լինի դա կատարելու համար` անհրաժեշտ է Քաղաքացիական Ծառայության Մասին Օրենք: Աշխատանքային իրավունքը բավարար և տեղին չէ:

© OECD

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

ՔԾ այլ ընդհանուր գծեր ԵՄ-15 MS

1. քաղաքականությունից առանձնացված
2. հավաքագրում և առաջխաղացում արժանիքահեն մրցակցային և թափանցիկ ընթացակարգերով
3. կանխատեսելի կարիերայի ուղու առկայություն
4. քաղաքական և տնտեսական գործունեության մեջ ներգրավվածության իրավական սահմանափակումներ
5. աշխատավարձի համակարգը հիմնված է օրենքով և որոշվում է անհատապես՝ օբյեկտիվ և թափանցիկ չափանիշներով
6. քաղաքացիական ծառայության կառավարումը ապահովում է ամբողջ համակարգում ՄՌԿ ստանդարտների միատար կիրառումը
7. աշխատավարձն ու ծառայության այլ պայմանները նպատակաուղղված են որակյալ անհատների հավաքագրմանը, պահմանը, լավ կատարողականի առաջխաղացմանը և անաչառությանը

© OECD

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

Քաղաքացիական Ծառայության Եվրոպականացում

- **Նպատակ՝**

Մի պետական հաստատության ստեղծում, որը իրավունքի գերակայության շրջանակներում կապահովի պրոֆեսիոնալ քաղաքացիական ծառայությունը

Միջոցներ՝

1. Քաղաքացիական Ծառայության Մասին Օրենք
2. Կառավարման Համակարգ

© OECD

Նախապայմաններ
(երբեմն սահմանադրության մեջ?)

- Քաղաքացիական ծառայությունը պետության հաստատություն է, ոչ զուտ ՄՌԿ համակարգ
- Պետական-մասնավոր ոլորտների տարանջատում
- Քաղաքականություն-վարչարարություն տարանջատում

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

© OECD

ՔԾ մասին օրենքի հիմնական բնորոշումները

- Օրենքի նպատակը՝ չտալ արտոնյալ կարգավիճակ, այլ սահմանել պատասխանատվությունները և ապահովել մասնագիտական որակն ու պետական հաստատություն ստեղծել
- Օրինաստեղծ մոտեցում՝ ընդհանուր իրավունք և սկզբունքներ, ենթաօրենսդրական դաշտ
- Անցումային դրույթներ՝ հատուկ ուշադրություն նախագծողների կողմից

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

© OECD

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

ՔԾ պրոֆեսիոնալիզմի հենասյուները

1. քաղաքացիական ծառայության շրջանակը հստակորեն սահմանված է
2. ընտրության սխեման (հավաքագրում և առաջխաղացում)
3. պարտավորություններ/իրավունքներ/կարգապահություն (անհամադրելիություններ/շահերի բախում)
4. աշխատավարձի սխեմա (շարժառիթ?)
5. քաղաքացիական ծառայության կառավարման համակարգ

© OECD

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

Քաղաքացիական Ծառայության Կառավարման Համակարգի Տարրերը

<u>ՔԾ կառավարումը քաղաքական պատասխանատվություն է</u>

- նախարարների խորհրդի կամ կառավարության դերը

<u>Կենտրոնական մարմին՝</u>

- քաղաքականության առաջարկ – քաղաքականության ձևավորում
- կառավարման միատարր ստանդարտներ

<u>Ապակենտրոնացված ստորաբաժանումներ՝</u>

- <u>երկակի կախվածություն (ֆունկցիոնալ/օրգանական)</u>

<u>Հաշվետվողականության մեխանիզմներ՝</u>

- ներքին՝ հիերարխիկ ենթակայություն, կատարողականի գնահատում, կարգապահություն, ուսուցում?
- արտաքին՝ դատական վերանայում - արտաքին աուդիտ-օմբուդսման-նմանատիպ հաստատություններ, խորհրդարանական հանձնաժողովներ, հանրային իրազեկման օրենքներ, լրատվամիջոցներ և այլն

© OECD

Ինստիտուցիոնալացման երեք մոտեցումներ 2004թ. և 2007թ. MS

- Անկախ մարմնի վրա հիմնված մոդել՝ Չեխական Հանրապետություն, Սլովակիա, Լեհաստան
- Նախարարության վրա հիմնված մոդել (տարբերակումներով)՝ Ռումինիա, Լիտվա, Լատվիա, Հունգարիա, Սլովենիա, Բուլղարիա
- Առանց կենտրոնական մարմնի՝ Էստոնիա

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

© OECD

Հաղթահարման հիմնական պրոբլեմները

- փչացած համակարգի վերաբերմունք
- արժանիքի համակարգը, որպես երկրի տնտեսական զարգացման անհրաժեշտություն
- հովանավորչության ցանցերի կառավարման հետ կապված ծախսերի մասին իրազեկություն (կուսակցության ղեկավարի ժամանակի և էներգիայի առումով)

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

© OECD

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

Իրավական Վարչական Դաշտն Օգնում է

- Էական օրենքի որակը
- Դատավարական օրենսդրության որակը, հատկապես վարչական դատավարությունը
- Վերահսկման և մոնիտորինգի մեխանիզմների որակը

© OECD

A joint initiative of the OECD and the European Union, principally financed by the EU

Եզրակացություններ

- Քաղաքացիական ծառայողների կարգավիճակի սահմանում օրենքով
- Բարեփոխումների իրականացումը երկարաժամկետ գործընթաց է
- Շեշտադրել քաղաքականության և վարչարարության միջև տարանջատումը և շրջանակը, որպես ապաքաղաքականացման նախապայման
- Լավ կանոնակարգել ընտրությունը, աշխատավարձերը, իրավունքները և պարտականությունները, հատկապես անհամադրելիությունները, շահերի բախումը և անաչառությունը
- Բավարար հորիզոնական իրավասություններով օժտված կառավարման կենտրոնական մարմնի հիմնում
- ՔԾ բարեփոխումների վերաբերյալ լայնածավալ քաղաքական կոնսենսուսի ձեռքբերում. ՔԾ պետական հաստատություն է, այլ ոչ միայն ՄՌԿ համակարգ

© OECD